

Ergospiometri inför lungcancerkirurgi

2024ht

Henrik Mosén, överläkare
Klinisk fysiologi och nuklearmedicin
BoF, Lund, Skånes universitetssjukhus

Översikt

- Bakgrund, vad är och hur görs ergospirometri?
- Protokoll och grundläggande begrepp
- Variabler av intresse inför lungcancerkirurgi

Ergospirometri

Arbetsprov med andningsgasanalys

Kardiopulmonellt arbetsprov

CardioPulmonary Exercise Testing

(CPET eller CPX)

Vad görs vid ett arbetsprov/CPET?

12-avlednings-EKG

Blodtrycksmätning

Saturationsmätning

(vb artärgasanalys)

Vid CPET även:

Andningsgasanalys

syreupptag, koldioxielimination, tidalvolym samt andningsfrekvens
mäts

många variabler kan beräknas från dessa

Kliniskt standardprotokoll

Steg i protokoll	Tid (min)	Mätvariabler
Viloregistrering (i liggande)		EKG, blodtryck, syremättnad
Viloregistrering (på cykel)	1-2	EKG, blodtryck, syremättnad, andningsgaser
Steady state-cykling (låg belastning)	2-3	EKG, blodtryck, syremättnad, andningsgaser
Rampcykling	7-12	EKG, blodtryck, syremättnad, andningsgaser
Återhämtning (på cykel)	1-2	EKG, blodtryck, syremättnad, andningsgaser
Viloregistrering (i liggande)	2-3	EKG, blodtryck, syremättnad

Rött = bara CPET

Arbetsprov vs ergospirometri

Arbetsprov

Ergospirometri

Varför gör man arbetsprov/CPET?

- Sjukdomsgradering/riskstratifiering och prognostik
(lungcancerpatienter - hur klarar sig patienterna postoperativt?)
- Riskbedömning, t ex inför operation
- Diagnostik
- CPET ger mer information än arbetsprov
  - Lättare att avgöra hur belastad en patient är
  - T ex möjligt att se om patienten börjar svikta under arbete
- CPET: När man inte förstår vad det är för fel på en patient, eller om det är något fel (frisk/sjuk?)
- CPET: Man kan avgöra om arbetet är maximalt och om begränsningen är "normalfysiologisk" eller om det finns en onormal begränsning (hjärta eller lungor eller annat?)
- CPET: Man kan använda sig av flera submaximala variabler och jämföra över tid, oavsett hur nära maxbelastad patienten blir

Lungfunktionen ingår naturligt i ergospirometri

- En **spirometri** (gärna fullständig) bör göras i nära anslutning till ergospirometrin, åtminstone bör FEV_1 bestämmas
  - Maximala volontära ventilationen (MVV) kan med FEV_1 uppskattas ($FEV_1 \times 40$) och med denna kan **andningsreserven** beräknas
  - MVV kan också mätas - görs på vissa sjukhus. Bör göras vid misstanke om t ex muskelsjukdomar

Variabler av särskilt intresse inför lungcancerkirurgi

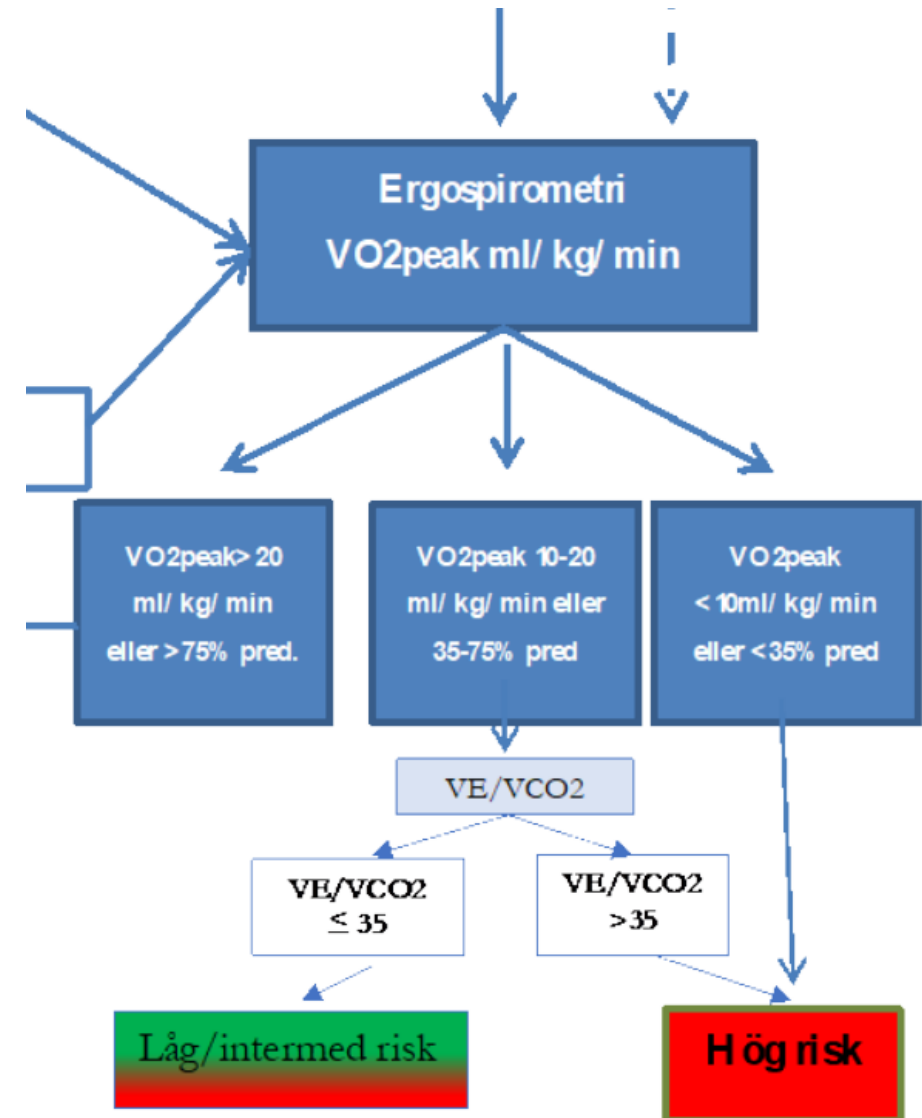
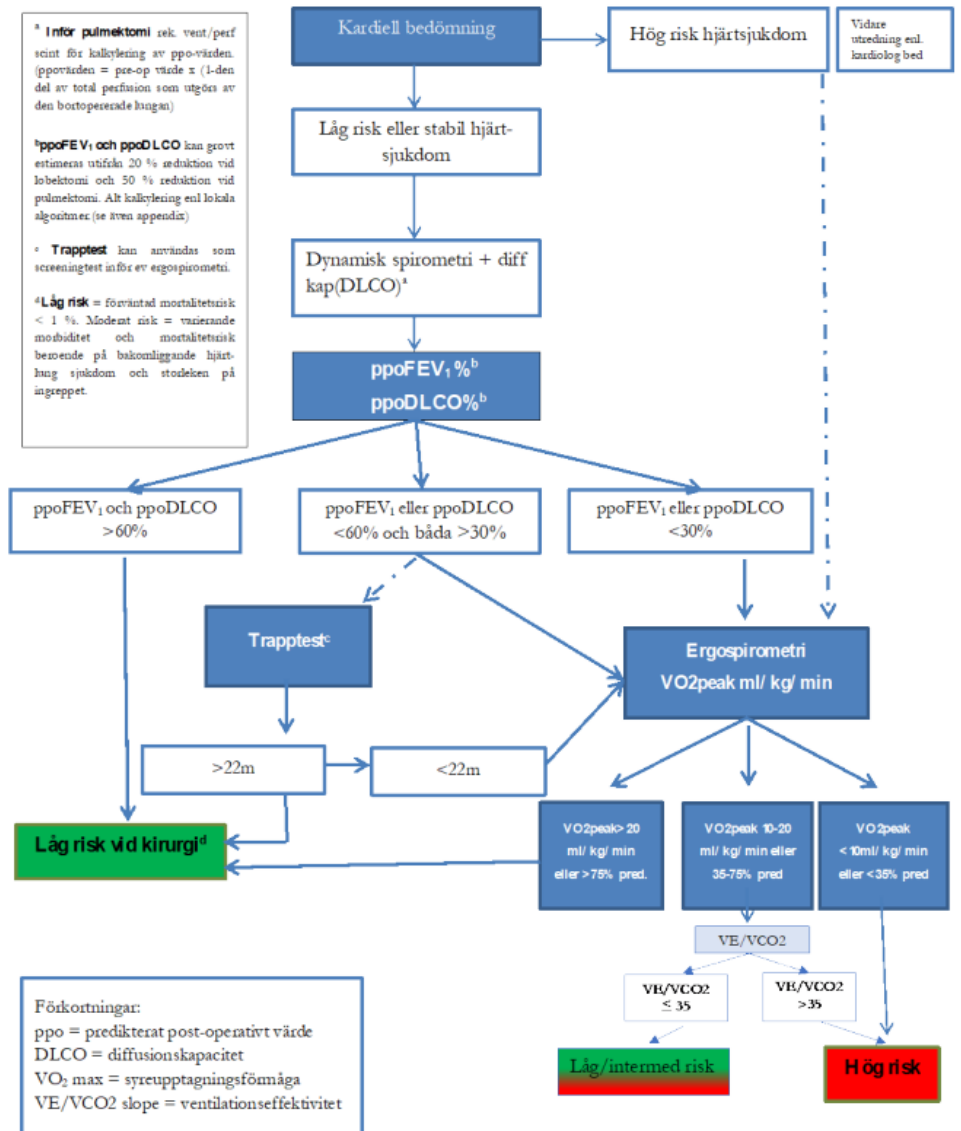
VO_2peak

$\text{VE}/\text{VCO}_2\text{-slope}$

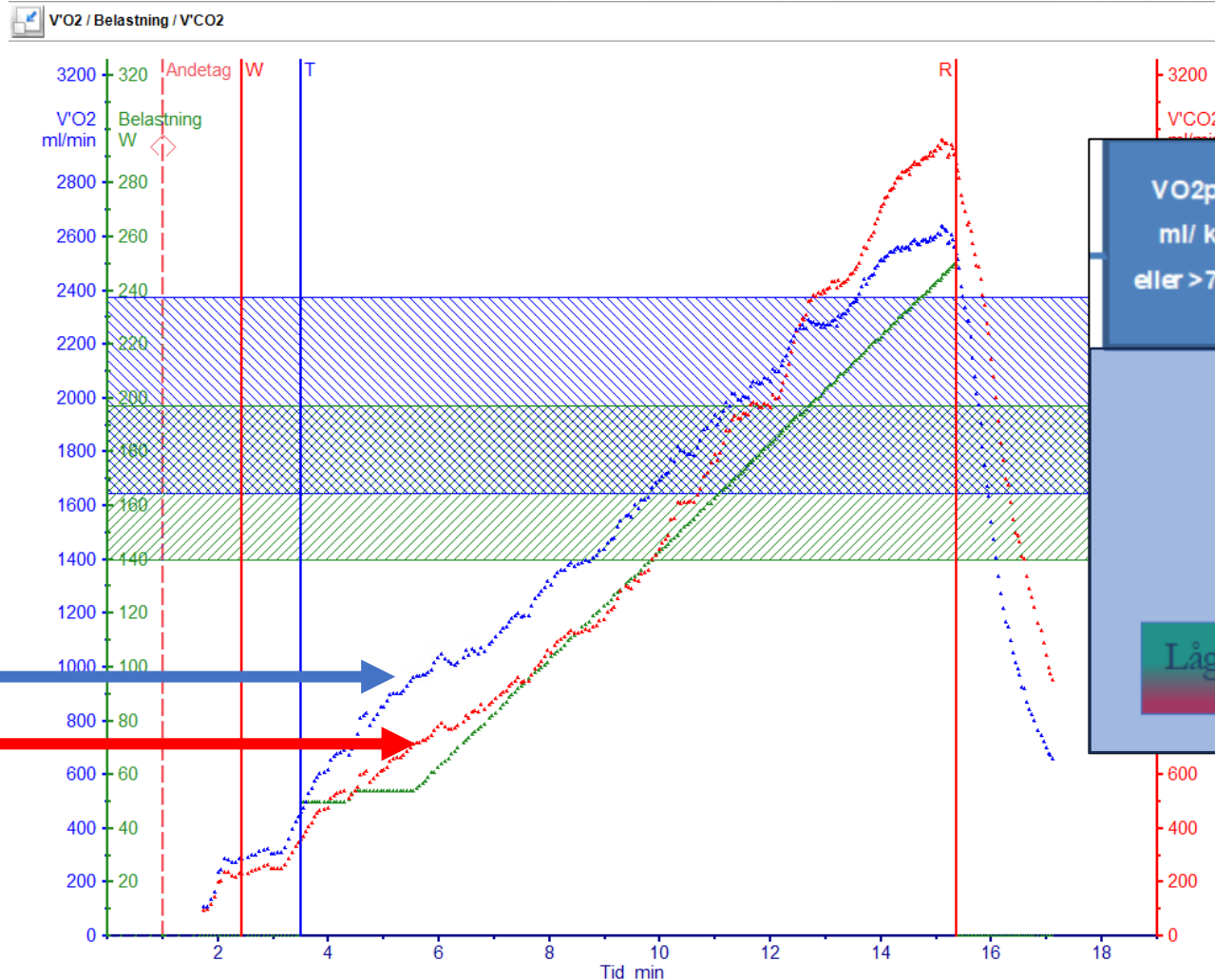
(andningsreserv)

Nationellt vårdprogram lungcancer

Figur 9.4 Preoperativ funktionsutredning inför lungcancerkirurgi

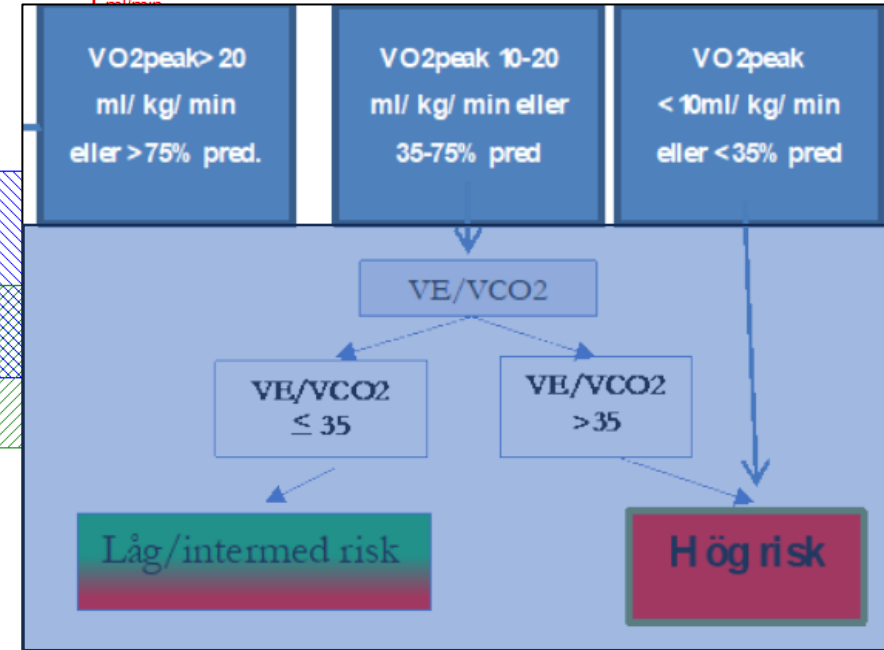
Syreupptag (VO_2) och koldioxid-elimination (VCO_2)

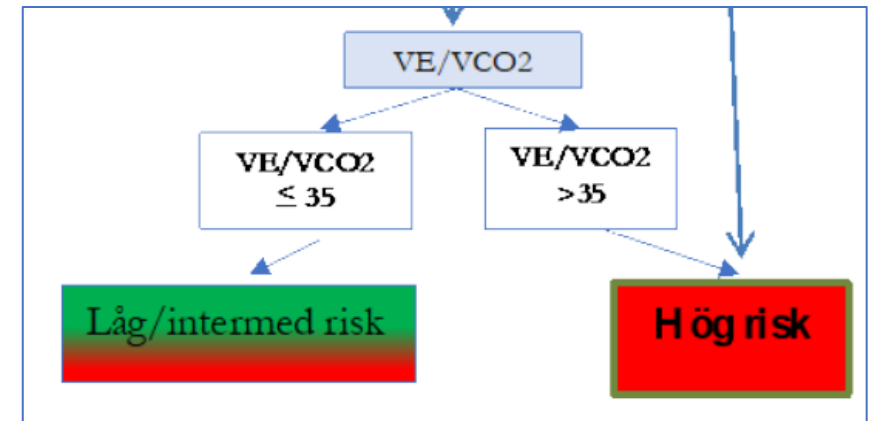
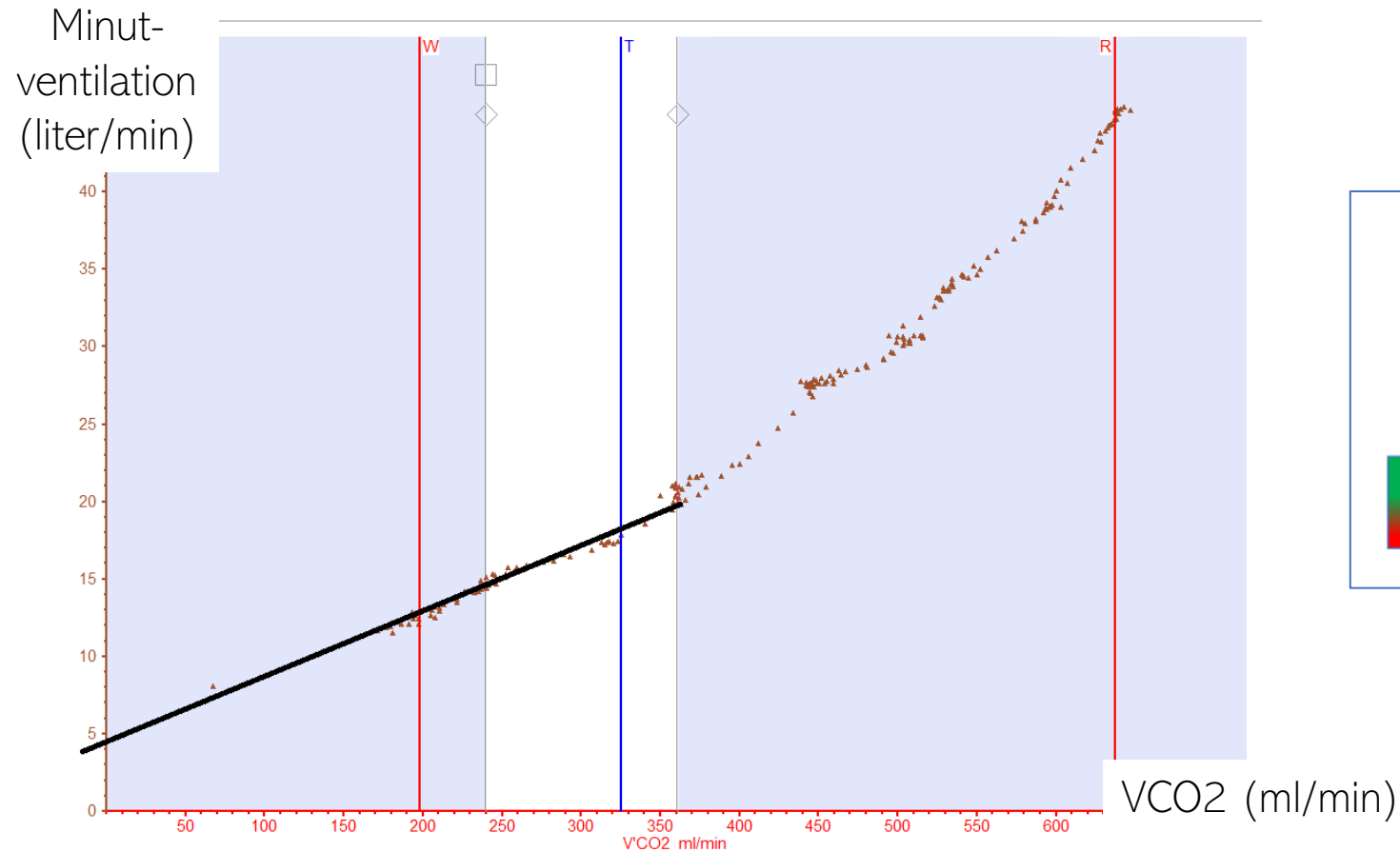
Syreupptag

Koldioxidelimination

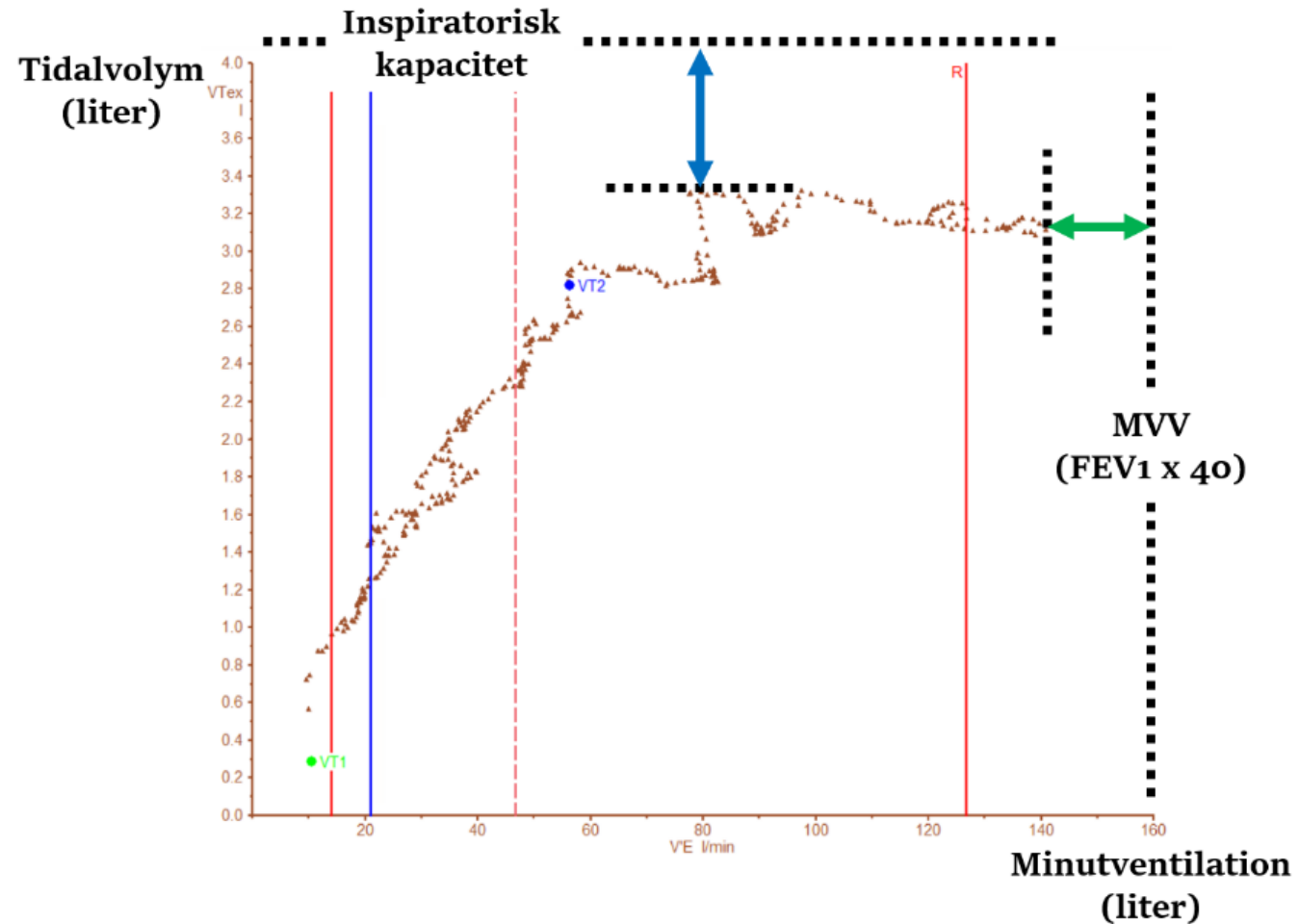
VE/VCO₂-slope

Nya värden för risk för postoperativa komplikationer kan komma, t ex högrisk > 40/41
Se vidare studier av Hedman och Kristenson i Linköping

Andningsreserv

(normalt 15-40%)

Viktigast att minnas

- Ergospirometri är som ett arbetsprov med "extra allt"

- Inför lungcancerkirurgi aktuellt när:

ppoFEV₁ eller ppoDLCO
<60% och båda >30%

ppoFEV₁ eller ppoDLCO
<30%

- **VO₂peak** och **VE/VCO₂-slope** med i nationella vårdprogrammets flödesschema
- **Andningsreserven** kan vara värd att beakta om man ska ta bort lungdelar som har bevarad funktion. Är andningsreserven liten redan före operationen kan det öka risken för postoperativa svårigheter.